

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

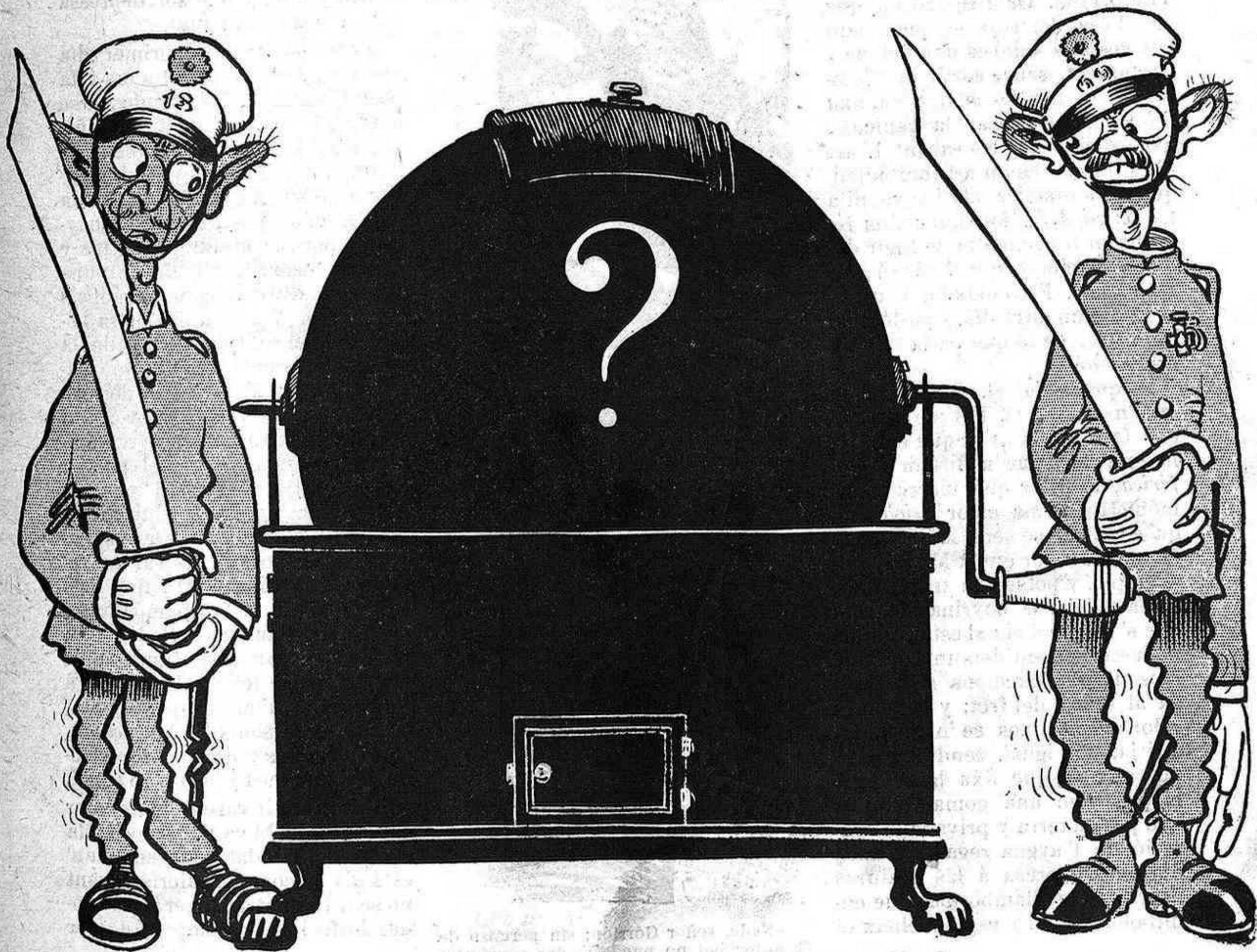
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

GUARDANT LA TORRADORA

—Oye, tú: ¿qué te parece este café? ¿es Moka ó Puerto-Rico?
—Noy,... por el olor me sembra qu' es de la Poble de Segur.

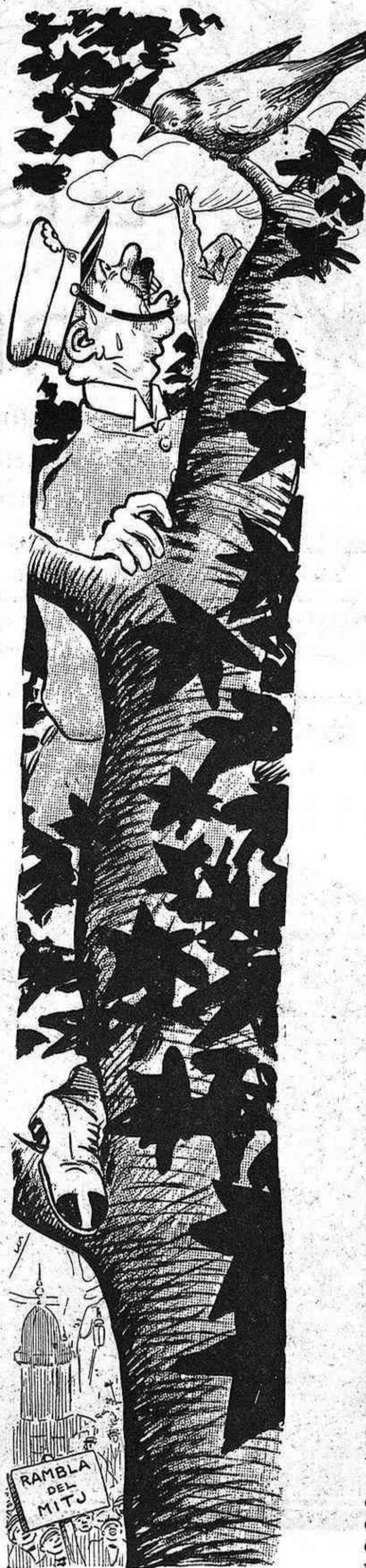
CRÓNICA

LA CALDA

Es la gran qüestió d' ara. Barcelona, anegada per la calitja, está opresa per la xafogor, y el barceloní's queixa del seu mal. Totas las conversas comensan com l' Evangeli del día, ab paraulas rituals: «¡Quina calor!», paraulas buydas de pensament, plany del animal humá anguniat. O bé, ja es com una masoneria que s' entén ab paraulas cobertas: «Avuy sí que...» «No sé que dirli: miris que ahir...» y 'ls interlocutors s' aconsolan ab inflexions de llástima, corroboradas ab el brandar del cap que vol significar desolació y desespero. Barcelona es una cassola posada al foch, un matrás al bany-maria. Las casas son forns y l' ayre dels carrers es calent com l' alé de la febra. Tothom voldria anarse'n á fora, ¿pero es que á fora no fa calor? Digueumho á mí, que he passat juliols y agosts á poblets del pla y de la montanya. Pregunteuho als Roig, als Puig, als Garcia de la Rosa, que estiuhejan á Sant Llorens del Llobregat ó á Vilatorrada. Os respondrán que «á l' hora del sol» sí que... pero ¡els vespres! «alló es una delicia.» Certament, sense sortir de Catalunya, hi ha llochs que son una delicia pera passar la canícula; pero ¡qué poch els saben! L' art d' estiuhejar es un art individual, que no 's practica als banys, ni á las colonias de forasters; fins reduhit al fi elemental de fugir del ofech de ciutat, quasi ningú sab aplicarse'l. Pero deixém l' estiuheig per un altre día, y parlém de lo nostre, de lo que parla tothom á Barcelona.

Sí que 'n fa, sí. O més bé, sí que 'n tenim, sí. Perque la calor que fa no es la calor que 's té. Hi ha una calor que 'n diriam *atmosférica*, la calor que marca'l termómetro, y una calor *fisiológica*, qu' es la que se sent. A Barcelona fa menos calor que á Madrid, per exemple, y potser en tenim més. Es la calitja, la boyrina hivernal que s' espesseheix al estiu, que 'ns flota eternament demunt com una mosquitera. Barcelona s' hi abriga al temps del fret; y com més calor més gruixos se 'n posa. La calitja, tota igual, cendrosa, morta, greixosa, que fixa la suhor á la pell com una goma humida; que pesa á terra y priva la evaporació de l' aygua regada, á mitj día encare presa á las junturas negras de las llambordas; que enterboleix el cel y esgrogueheix el

LA IGUALTAT DAVANT LA LLEY

—Nada, señor Gorrión; sin permiso de la autoridad no puede V. dar conciertos al aire libre.

sol y tapa 'ls llunyans de la serra ab la musselina dels cadavres de cos present. Avuy s' ha condensada en un nuvolot de plom, que ha deixat anar un ruixim de regadora; res, una plujeta que no ha fet mullader. Cada gota queya sola á la pols calcinada y alsava un granet de pigota. La mica d' humitat remoguda ha donat una ilusió de fresca, estroncada aixís que 's parava l' oratje per la formidable xafogor. Després, al zénit s' han obert esborranchs de blau agrisat, y ha baixat el sol á caldejarnos; un resplandor funerarí, un sol de segona má. Els núvols s' acumulan pausats, en bonyagudas masses engandulidas, poch á poch escombrats cap á l' horitzó tancat. ¡No será res! ¡Al menos vingués un terrabastall de la reira de Deu de trons y llamps que esmicolés la tapadora que 'ns ofega, y 'm portés ayres nous, de lluny, pera refrescar la alenada del pla, que sembla que no 's renovi may! Perque, fins la dolcíssima marinada s' ha aclaparat á las platjas y no vé, cap al mitj día, á torsar cortinas, batre persianas y orejar y perfumar els dormitoris ab el buf de la mar salada. L' ayre de mitj día puja cansat y tebi, y 's disol depressa á la calitja de la ciutat.

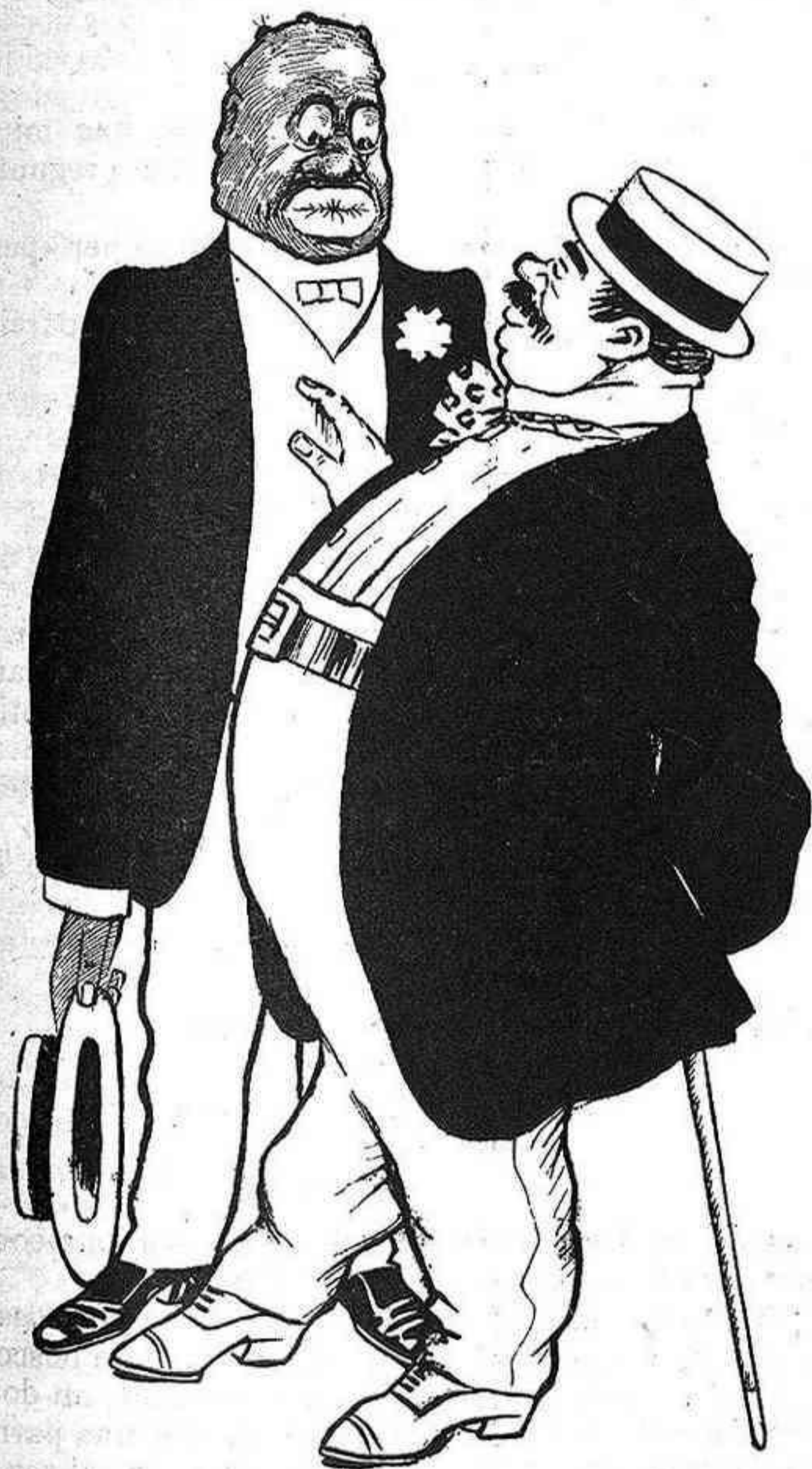
Avuy ha estat el primer día nuvolós. Avans la celistia era tota pols blavenca sense condensarse may. A l' hora baixa, quant el firmament s' ilumina per dins, de lluny, molt lluny, de las inmensitats sense mesura ahont se va morint el sol post, tot just guaytavan per la claretat ponentina y per las foscurias de llevant uns nuvolets estirats com els àngels del Greco. Y es l' única hora bonica del cel calitjós. A ran de la serra—aplanada en un tó blavench tot igual—el cel es de rosa tendra, que 's va enfortint cap al carmí y més amunt es vert, cambiant per moments; y el polsim de la calitja atravessat per las reverberacions de la llum invisible, difusa y penetranta, es llavors encisador. El cap-al-tart s' allarga fins á las vuyt, y fins més tart, negra nit no fan pampallugas els estels, flametas veladas com las de las aranyas enfundadas á las casas que tenen els senyors á fora. *Sirius*, l' atxa espurnejanta, está amagat: som al *temps del gos*, com deyan els antichs, y l' «estrella del gos» surt y 's pon ab el sol.

Ahir á la nit varem tenir calor concentrada, hi va haver foch á la careña del Tibidabo. La gent que s' está als balcons y galerias quant no se n' ha anat al carrer se va adonar del foch molt prompte. La rojor

resplandenta se vey de bon tros de l' Ensanxe. Cremá una banda de brossa sense grans danys. Son els fochs de tots els estius. Un amich meu afirma que d' aqueixos incendis no més n' hi ha als païssos llatins y que 's troba ben precisament la partió al Est de Fransa. Assegura qu' á las terras septentrionals d' Europa no s' hi cala foch al estiu, si de cas *hi calan foch*. Vol dir qué també aquí els fochs dels despoblats no son quasi may espontanis; els ha encés algú, per negligencia, sense ni sisquera volguerho fer. Si es pogués seguir el rastre del incendi, s' arribaria sempre al misto d' un fumador, ó més sovint á las brasas d' una costellada. A Fransa els fochs de las pinedas de las Landas els encenían las locomotoras de la Companyía del Mitjdía, que després de pagar milionadas d' indemnisió ha comprat las terras y s' ha venut els pins. A Inglaterra, l' incendi criminós se diu ab una sola paraula *arson*, y á Russia, quant puja de las tenebras la cresta del *gall roig*, tothom sab qu' es una venjansa. L' incendi de descuydat es genuinament meridional...

Y ab l' esqué del foch varem agafar el tranvía d' imperial, qu' es un ventilador de carrer, prou conegut pera no necessitar novas descripcions. Si 's pogués viure y treballar en tranvía eléctrich, el problema de l' estiuheig el resoldríam perfectament sense móurens de Barcelona... Al Passeig de Gracia ballavan sardanas encare! Pero, tant se val, ja no son els

ES VERITAT

—¿Que un servidor puedo salir al campo con toda tranquilidad?... ¿Por qué?

—Home, porque estás ben segur de que no has de tornarte negre.

MURMURACIONS

—¿Qué se sab de la Reforma?

—Lo únich que se sab, es que 'l banch Hispano-Colonial va cobrant cada mes unas comissions qu' esparveran.

temps heróichs da la Plassa Real. Ara potser son més *serios* els balladors d' aqueix ball «tan catalá perque es tan numérich», pero son molts menos, y repartits en rodonas de dotzenas tot just. La cobla sí que bufa com sempre: l' espinguet de la tenora fa fer ab el cap que *sí senyor* al que la toca, á punt de reventar; el fiscorn puja y baixa escalas *á contra-temps*, y els cornetins alcansan tant com el fusell Mauser. El flaviolayre té un tremolor de dits que fa angunia de tanta furia ab que tapa y destapa els foradets dels *trinos*... Y, no sé, me sembla que ab la decadencia del ball se 'n vé la decadencia dels compositors. Ja han expremut las cansóns populars; fins s' han servit de las obras corals d' en Clavé, y com que l' invenció á l' art es encare més rara que als laboratoris, no saben ahónt cavar pera trobar una beta nova. Se senten unas *sardanas* lligadas ab *cá-nons*, que son exactament lo mateix que 'ls «rosaris cantats» de las ermitas. Y aixó ja es l' agonía. Amen, y que la sardana ampurdanesa se quedi al Ampurdá. —Vaig veure ballar sardanas y no vaig veure el foch, que ja estava apagat: no gayre més que una fogarada.

Y al tornar, en tranvía y tot, á la vora dels Josepets se m' obrí la bocassa de la ciutat, que respirava calor. Y á casa, se m' obrí la bocassa de l' escala, que respirava la calda de damunt de las brasas. ¡Quína xafogor! Pero ¿qué hi fa, si anant amunt pasará?

TULP

A ran de las onadas.

¿Cóm está l' aygua?

NA FILS D' OR

A la nena Tereseta Vives

Jo he vist en ton front un raig de puresa,
que m' ha fet pensar en llachs cristallins,
en llachs, destilant fils de candidesa,
quals aygues inciten á ficarshi dins.

Jo he vist en ton front un sol raig de llum,
que no es cap guspira, que no es cap vesllum.

Qu' es la flama eterna que perdurarà,
per demunt dels homes, sobre l' estimâ.

Perque la puresa que vas escampant,
no es del cor essencia, ni part integrant

Es ta cabellera, tota ella fils d' or,
qui en ta cara dona virginal claror.

Es la diadema, tranquila y radiant,
que dus sobre el rostre, qui verge 't fá dir;
per xó ta puresa no la tacarán,
ni l' amor dels homes, ni del cor l' albir.

JOHANNUS

L' ESTIUHEIG

¿Qué vol dir *estiuhejar*?

—Passar l' estiu á fora—dirán vostés, una mica extranyats de que un home gran fassi una pregunta tan ignocenta.

—Pero bé—insisteixo jo,—¿qué s' entén per «passar l' estiu á fora?»

La resposta aquí ja no es tan rotunda ni apareix formulada ab la unanimitat de la primera.

¿Passar l' estiu á fora?...

Pels uns es descansar.

Pels altres, respirar ayre pur.

Per aquésts es pendre las ayguas.

Per aquélls, beure bons vins.

—¡Dos mesos de tranquilitat!—sento dir aquí.

—¡Vuyt senmanas de passejarse!—replican allá.

Tants caps, tants barrets; tants estiuhejants, tantas maneres d' explicar lo que vol dir «passar l' estiu á fora.»

¿Qué se 'n deduheix d' aquesta diversitat d' interpretacions?

Que si en materia d' estiuheig, com ja digué el poeta, no ocorreix que

*todo es según el color
del cristal con que se mira,
hi ha per lo menos dret á sospitar que
«todo es según el parné
de la bolsa que uno lleva.»*

* * *

Que 'l passar l' estiu á fora ha de ser una cosa molt agradable, no es possible duptarho.

¡Ja ho crech!... Poderse instalar en una gran casa de camp, cómoda, clara, alegre, voltada de boscos frondosos y de fonts murmuradoras; tenir un dormitori ayrejat, ab un ample finestral que una parra rodeja d' un march de pámpols; trobarse, al ser l' hora, la taula abundantment parada, el porró en fresch, la fruyta, sana y molsuda, excitant l' apetit ab la tentadora bellesa de sos colors inimitables; sentir escorre's las horas, lliures d' amohinos, sense haver de pensar en res, ni en els negocis que á la

À SON TEMPS

En remull.

ciutat abandonats quedan, ni en la suma que á fí de mes importarán els gastos...

Saturarse d' ayre pur, admirar en pau l' hermós espectacle de la naturalesa, contemplar las espléndidas eixidas del sol, extassiarse ab las nits estrel·ladas, ¡aixó es estiuhejar! ¡Aixó es, en veritat, passar l' estiu á foral...

*
* *

Pero, tinguin la bondat de contestarme:

Ficarse vuyt personas en un tuguri infecte que sóls té cabuda per una ó dugas;

Respirar un ayre que 's compón de 20 parts d' oxigeno y 80 de moscas;

Beure aygua d' un pou tan fondo que sembla la dressera del centro de la terra;

Tenir al davant una carretera polsosa y al darre·ra un camp sense herba, recremat pel sol;

Menjar lo extrictament necessari pera no morir·se de gana;

Baixar á ciutat cada tres días porque si nó el negoci se 'n aniria á rodar;

Fer contínuament examen de la caixa pera evitar que á última hora resulti un déficit;

¿Aixó es estiuhejar? ¿Aixó es passar l' estiu á fora? Per haver de *disfrutar* del camp en aquestas condicions, ¿no es preferible aguantar tranquilament la calor de ciutat y quedarse á casa?...

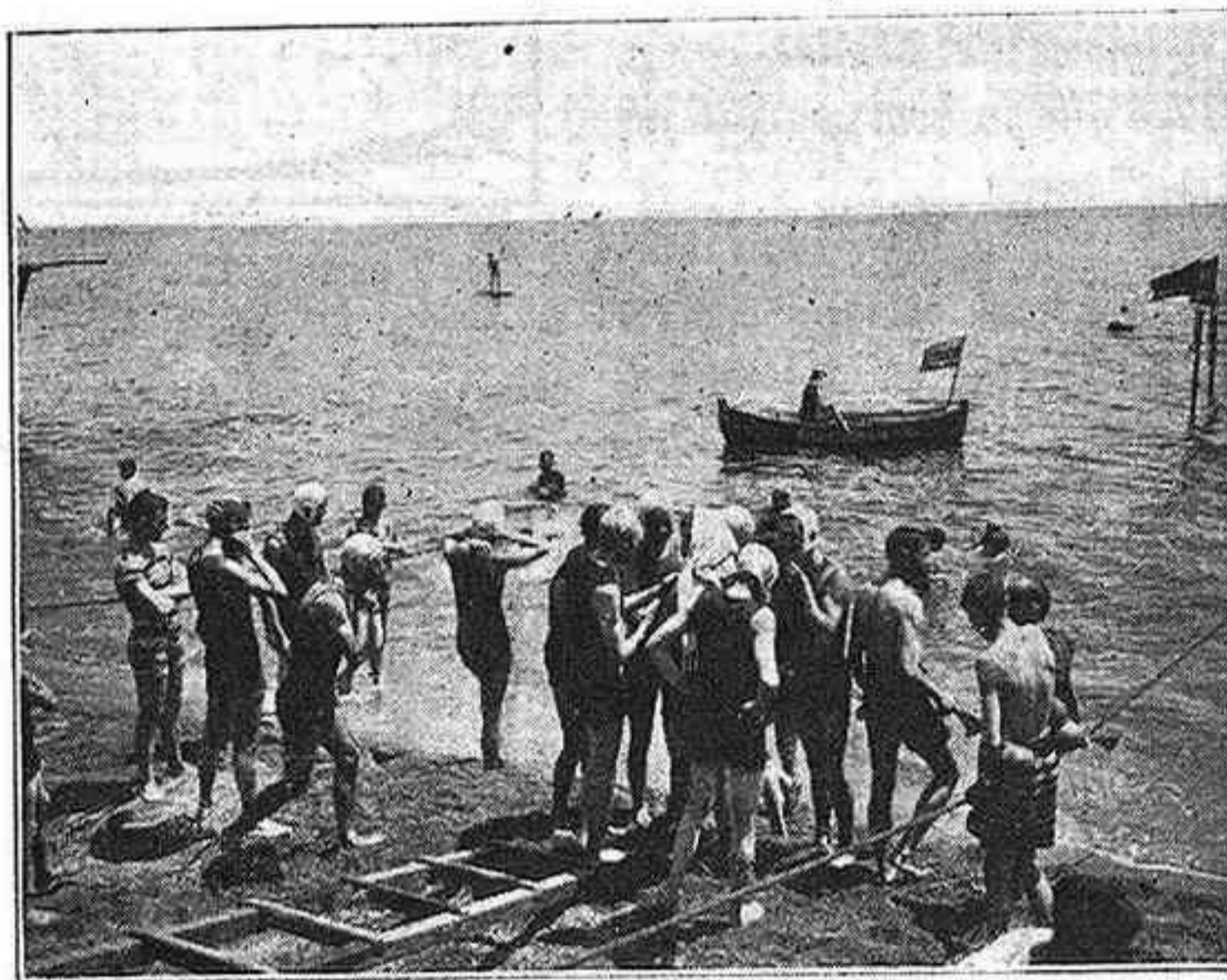
*
* *

—¡No pot ser!—respón un coro de veus indignadas:—¿Quína persona que s' estimi una mica renuncia avuy al estiuheig? ¿Qué diría la gent si no 'ns moguessim de Barcelona? Tothom se 'n va, ¿y nosaltres ens quedaríam?

Es la suprema rahó: ¡Tothom se 'n va!

Un senyor que rendeix al *qué dirán* el més fervorós dels cultes m' ho confessava ab ingenuitat adorable.

—Jo no 'm mouria—'m deya.—Al fí y al cap, en lloch estich tan bé com á casa y 'l ditxós estiuheig no 'm porta més que gastos y disgustos; pero ¿cóm vol arreglarho si es moda? ¿Cóm sustreure's á aquesta imposició de la costum que 'ns fa agafar la mala·ta per' anarnos á refugiar en un recó de montanya qualsevol?...

Bany corporatiu.

Com aquést, á centenars, á milers. La inmensa majoria dels barcelonins que van á fora hi van pera imitar al amich, al vehí, al conegut que un día, trobantlos pel carrer, els díu ab veu apressurada:— ¡Hasta la vista!... Demá marxém... Aném á passar un parell de mesos al camp...

¿Y ells se quedarán aquí?... ¡Quína vergonya!... ¡Nó! ¡A fora, á fora també!... ¡Vinga el tuguri! ¡Vinga la taula escassa! ¡Vinga el contínuo anar y venir! ¡Vingan las moscas, la pols, las tribulacions del arqueig diari!...

¡Tot, tot avans que cometre la baixesa de deixar·se veure en ple estiu pels carrers de ciutat!...

*
* *

¡Y pensar que, «diguin lo que vulguin els termómetros,» á la platja de la Mar vella á punta de día y al passeig de Gracia á mitja nit pot passars'hi tan guapament la estona!...

¡Pobres estiuhejants!...

¡Quína llástima 'm fan quan, assentat á la sorra á ran de l' aygua ó en un banch del passeig solitari, penso ab ells!...

A. MARCH

GLOSARI

De desde que's va posar en música aquell poètic « volverán las oscuras golondri- nas » i que totes les noies per merèixer, que volien desfogar els seus sentiments melancònics i les aspiracions al Sant Nus, s'esbravaven en tots els pianos de totes les cases de banys amb aquell « volverán » tant re trist, el parlar d'orenetes s'ha fet cursi, i s'han d'esperar du- gues reaccions pera tornar- ne a parlar altra volta.

Però aixís i tot en par- larem. La cursileria no'ns espanta.

Parlarem d'un fet posi- tiu, d'un fet que va passar en una torra: en una d'aque- lles torres de pendre calor, de les que ja hem parlat al- tres vegades.

En aquesta torra hi havia balcons, com correspon a to- tes les torres; en aquets bal- cons hi havia vidres, i dels vidres n'hi havia un de tren- cat.

Una oreneta'l va veure un dia, i que si entro, que si no entro, per fi va determinar- se; va passar pel vidre tren- cat, va veure un llistó dar- rera'l vidre, i, semblant-li que aquell llistó podria sos- tenir un niu, va anar por- tant trocets de fane, i allí va construir la casa pera instal·lar-hi la família, va fer ous familiars, va covar-los, i quan va ser hora de néixer van eixir quatre boques del niu, que la mare omplia, anant i venint, amb aquell desfici de les mares, que's treuen el menjar de la boca per orenetes que sien.

« Aont estaran mellor que aquí'ls meus fills? — devia pensar l'oreneta. — Aquí no hi plou, aquí hi ha bona ombra, aquí és una casa de senyors; el senyor és cam- petxano, porta bata, sembla una bona persona; la se- nyora sospira sovint, fa ganxet, broda sabatilles, sembla una persona endressada; les noies parlen de nosaltres encara no obren el piano, i giren els ulls en blanc quan ne parlen, i ploren i tot a l'anomenar-nos. Si aquí no pujo bé les criatures, no hi ha lloc segur sobre la terra. »

ESPERIT PREVISOR

—Y ara!... Els motllos de fer flams vol donar al drapaire?

—Sí, sí, vés... No 'ls vull tenir un minut més á casa aquests trastos... Deu nos en guard de un error judicial...

ENTRE BANYISTAS

—¿Y patint del mal de gota vé á banyarse aquí, vosté?

—Es el millor puesto, home. Al mar no li vé de una gota més ó menos.

I les criatures pujaven. La boca se'ls anava enci- quint, els eixia borriçol al cos, els eixia a les ales du- gues plomes com dugues espases pera tallar els núvols que vinguessin, i la mare, pobra mare!, ja les veia grans i corrent per l'aire!

Quan un jorn... l'amo va haver d'anar-se'n. Les noies van tancar el piano, van desar aquelles « golondrinas »,

i la senyora, que era endressada, abans d'anar-se'n de la casa, va avisar un llaurer i va encarregar-li que posés el vidre que faltava!

Què va passar, allavores, quan la mare va trobar aquell destorb per entrar, prou transparent pera veure'l seu niu am les quatre boques obertes, i prou fort pera poguer trencar-lo? Quin instint de revolta hi podia haver en aquell cor petit de pobre aucell? Què devia pensar dels homes? En aquell temps de romanticisme, en Bècker ens ho hauria dit en vers, però avui seria cursi de comentar-ho.

Lo que van trobar l'any següent, quan varen tornar a la torra, sí que ho podem dir, perquè és un fet. En aquell niu, tot espolsant-lo, van trobar els ossos dels petits, i a l'altra banda del vidre plomes de mare i sang de victima, que, un cop aixugada, no's va veure.

Al vespre mateix d'arribar, les noies van obrir el piano, i amb els ulls en blanc van tornar a cantar: « Volverán las oscuras golondrinas ».

N'hi hagué una que no tornà. Es va estimar més anar a niar a sota una teulada de pobre, d'aquelles que no tenen vidres, que a n'aquella casa de senyors. Hi ha orenetes mal-agrades.

XARAU

Divagant a l'ombra

UN ASPECTE DE CARDUCCI

(Pera en DIEGO RUIZ.)

És quasi nit. Sobre un marbre de jardí, en la calma de l'hora, penso. A la meua vora, una ufanía de geranis se desplega com una gran escuma rosada. Dirieu també, tal com la veig ara, que és la quia esplendent d'un paó. Darrera'l roser, una iuca eriça les seves puntes, atzagalles verdes. Un planter de clavells me penetra amb el seu perfum... Jo bé'l senyalaria aquí, an aquet perfum, sobre aquesta pàgina; però... com fer-ho? El meu estil no hi alcança.—I en aquet moment de dolça serenitat, penso en vós, amic Diego Ruiz, i os dedico, en memoria del vostre *Nieto de Carducci*, aquesta fantasia.

Veieu. Carducci—d'ell no s'ha dit encara això—Carducci tanca un cicle, una evolució que va des

de'ls orígens cristians fins a ell; i en aquet trànzit de temps hi ha l'història mateixa del cristianisme. Vaig a explicar-me.

Tota religió positiva, pera lluitar am la religió que tracta de vèncer, encarna en el plasticisme d'un Déu malvat o Anti-Déu aqueixa fe enemiga. El Déu dels contraris és un Déu de mal, un Déu am diminutiu despectiu, o sia un *Diable*, un Déu petit, com se diu, per despreci, *mujerzuela*, *judihuelo*. Aquet Déu minuscule té, sia com sia, un poder, i per ell realisa miracles, obra sobre la naturalesa, trastorna l'orde de les coses, desplega, pera atreure'ls homes, una taumaturgia de messies; parla secretament a través el silenci, passa sutil en l'aire, és un esperit, un ventolí suau, una veu difosa, una vaga suggestió. Es un *esser*, un *eon*, un *ens*. Es la noció mateixa de l'existència, feta carn. Es un estat de consciència, comunicat a les coses inanimades, per la fantasia dels homes. Així com Déu és la gran creació de l'home, els diables són el sèquit ornamental de les petites creacions. És, en fi, una part de l'obra sobrehumana de l'home.

EL PENTINAT DE MODA

6

ES PITJOR EL REMEY QUE LA MALALTIA

—Alabát siga Corpus!... ¿las cosas no van bé?... donchs hem de fer econòmias.

—Sí, pero vosaltras encara porteu sombrero... ¿Veus, la meua noya? Ja fa temps que no n'hi deixo dur... ¡massa gasto!

Unes vegades l'Anti-Déu, am la cort infinita dels seus sirvents, és, en les teogonies politeïstes, veritable Déu rival, al qual els homes pregunen al mateix temps que pregunen al Déu bò. Així Tifon, així Ahriman, així Plutó. Altres vegades és el Déu vençut, qui conserva un trono en la tenebra del seu retir subterrani. Així'l Tità caigut en les entranyes del volcà.

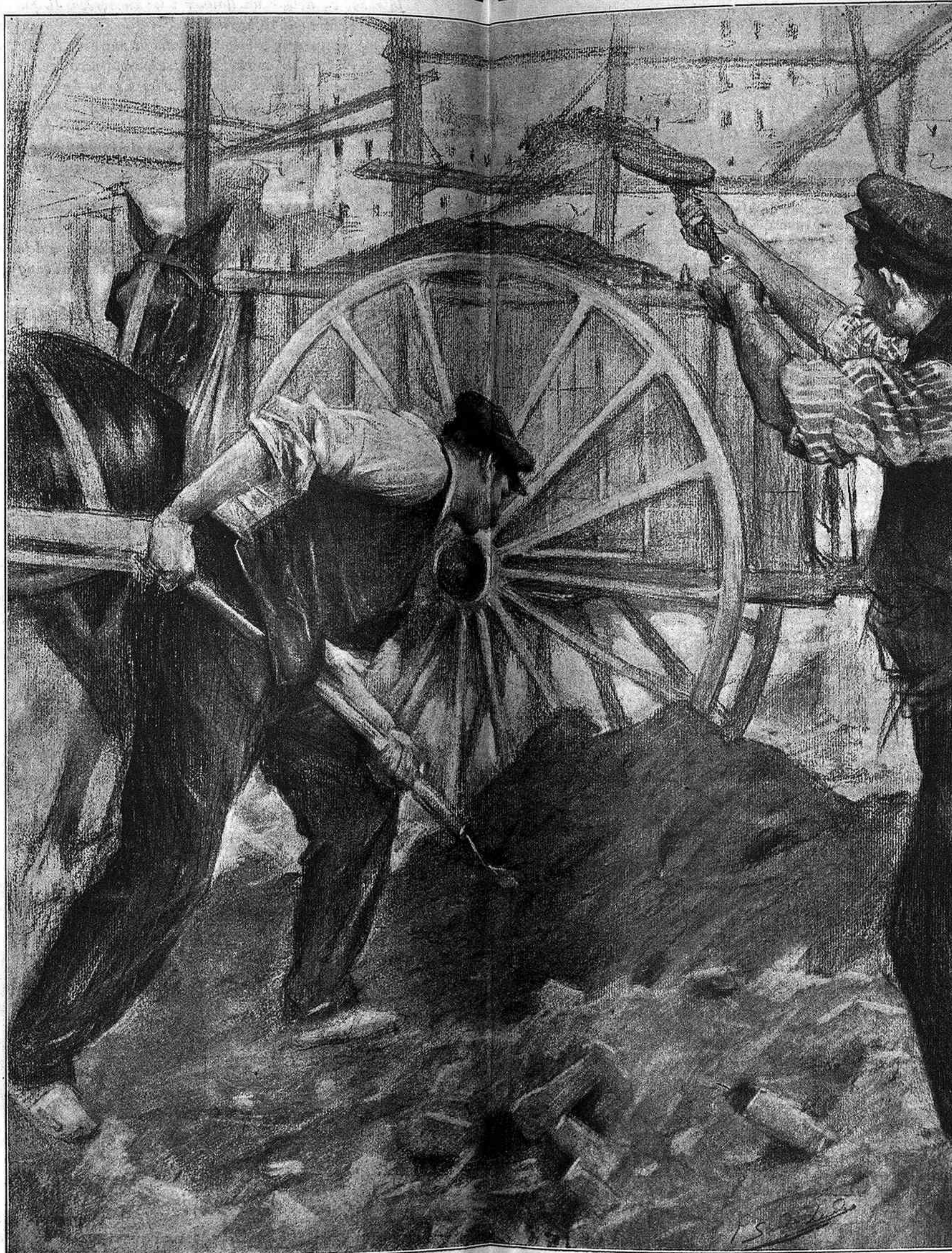
En l'austeritat bíblica, l'idea infantívola, vulgar, plebeia, supersticiosa, familiar dels diables és ausent. El mite sobre la rebelió dels àngels i la caiguda de Satan no's troba en la Bíblia. En el Paradís, la temptació ve de la serp, no d'un àngel caigut. En tota la llarga i forta narració dels llibres hebreus, l'idea de l'Anti-Déu està representada pels ídols; tota figura material de divinitat, sia en forma humana, sia en forma d'animal, és una abominació, i aquest concepte s'ha tramès intacte a la rigidesa monoteïsta del Koran, a pesar de que'l temps i la patria del mahometisme'l portaren a la creencia en el diable. A Israel, els diables són coses materials, són les imatges de Moloc, de Joal, d'Astarté; i dels plurals mateixos d'aquets noms se formaran després, esperitualisant-los, noms fantàstics de diables, com aquell Astaroth, paraula que significa un dia les *estatués d'Astarté*, la Venus oriental. La rivalitat de dos arts, de dues poesies, separa aqueixes dues concepcions religioses, la bíblica i l'idolàtrica; l'art esperitual i l'art plàstic. Israel, per això, és en sos orígens un poble inepte pera tota art plàstica. El Diable, pot dir-se, és l'inspirador verdader de les arts plàstiques, i si ls constructors del temple de Jerusalem foren fenicis idòlatres, demà seran idòlatres conversos els constructors de les grans mesquides, i fins el diable mateix; segons la llegenda, dissenyarà als arquitectes germànics el pla de les catedrals gòtiques.

En els llibres apòcrifs de l'Antic Testament, llibres de decadència, de contacte am pobles idòlatres, de corrupció en la fe, de rebaixament ètnic per l'acció d'una llarga cautivitat, comença la superstició diabòlica a prendre forma literaria. Així en la narració de Tobies. En el llibre de Daniel, els ídols perden ja l'antiga potencia sinistra i esdevenen ridícols medis de vida en mans dels sacerdots. El Nou Testament cau de ple dins aquesta modalitat. Els possessos, els endimoniats, pululen, i Jesús expulsa de llurs cossos els diables que'ls atormenten. A voltes surten cridant; una vegada s'apoderen dels cossos d'uns porcs, que's tiren a la mar frenètics. És l'exorcisme que comença; aquell exorcisme que esdevindrà una de les ordes menors, en l'Església.

En la seva incorporació al vell fons mosaic, el diable és el *deva* persa, que's barrejarà, temps a venir, dins el cristianisme, al *dimoni* helènic, inspirador familiar del pensament. En les primeres heretgies, les unes, com els gnòstics, beuen en les visions apocalíptiques el sentit dels diables com a qualitat vital donada a les coses i a les abstraccions; altres, com els maniqueus, renoven encara de Persia la gran antinomia dels dos Déus; altres posen els fonaments de la magia mig-eval i de la necromancia.

En l'Edat Mitja, l'imperi del Crist és veritablement compartit amb el Diable. Els Dissabtes, els aquelarres, la bruixeria, la creencia en incubs i sucubs, tota aquella gran poesia de misteri, saborosa com una fruita prohibida, tot aquell frenesí de carnalitat i protesta que vulgarisà Michelet en una obra famosa, enclouen en sí la visió mateixa d'aquelles centúries. I després dels poemes on la tradició apocalíptica, heretjada dels milenaris, se conservà, després de les visions de judici final i acabament del món, Dante encarnava la primera gran transmigració poètica de Lucifer. La concepció, tant barbara encara, del diable pintat per Orgagna al cementiri de Pisa, floria, en la *Divina Comedia*, ajuntant-se a la tradició pagànica de Plutó, del Minotaure, de Radamant. Els diables dantescs són ja plasticitats d'estatua; i en la barreja de llurs estols mostren, a vegades, aquella certa indefinible gracia d'actilut que havia de produir ben aviat la gàrgola de les catedrals gòtiques, l'ornament còmic dels capitells, el fris dels claustres, tota aquella divina monstrositat d'on naixeria, caminant el temps, el romanticisme. El diable d'Alighieri, imitat, a Espanya, pel monjo Juan de Padilla (el *Cartujano*) en *Los doce triunfos de los doce apóstoles*, té encara un reste de forma clàssica, un regust de lectura savia. La Renaixença accentuarà aquest humanisme, contuberni de paganitat i cristiandat; fins que, ja en una iniciació de decadència l'escola romana (Perugino, Raffaello, Reni), pintaran sota l'arcàngel Miquel el monstre típic de l'hagiografia catòlica.

LAS OBRAS DE LA REFORMA

El diable espanyol és, sobre tot, un diable escènic. El drama religiós, els *autos sacramentals*, la comedia de sants, li ofereixen les taules pera presentar-se al poble com en un *exemple* de devocionari, com en un apòlec adequat a la grossera concepció d'aquell públic. El diable, en el fons, és un *gracios*. *El Condenado por Desconfiado*, *El Purgatorio de San Patricio* (del qual el *Viatge a l'Infern*, d'en Pere Porter, és una transmigració), sobre tot *El Mágico Prodigioso*, personifiquen aquest pobre diable teatral, personatge excusa de pedestres disertacions teològiques, tant propies d'aquell temps desgraciat i d'aquella nació negra.—*Lucifero*, rei diví, ha degenerat en un plebeu de servei, o en un pedant de Salamanca. D'aquest diable que fa *muecas* sobre'l teatre de S. M. Católica, d'aquesta plebeisació del gran Rèproh, passem al diable flamenc, el diable de la Caiguda dels Àngels, de Breughel el Vell, o el diable de Jeroni Bosch; és la metamorfosi dels diables, els diables esdevinguent reptils, insectes, batracis, monstres fastigosos i rampants; el diable de Téniers, en fi, diable de les *Temptacions*, ridícol i pueril, producte d'una fantasia escèptica incapaç de religió; decadència de l'imatge infernal, que, pera descendir més encara, cobrirà d'ingenues seduccions d'anacoreta les parets de les ermites o pintarà la mort del pecador en pobres litografies d'arcova...

Al puritanisme anglès estava reservada una altra de les grans encarnacions literaries de l'Anti-Déu: el Satan de Milton, Satan parlamentari i polític, com a bon fill d'Albió.

La modernitat arriba. Satan, terrible i diví a Dante, ridícol als *autos*, ingenu a la pintura septentrional, humanisat a Milton, esdevé ja'l diable incrèdul i burleta que aviat florirà en Mefistòfil. Veieu: és el deixeble de les universitats germàniques, esperitual, bon company, alegre, savi, que aixeca sobre les doctes i emfàtiques disquisicions dels mestres, sobre la carcassa dels sistemes filosòfics, llargament combinats, la rialla d'un comentari destructor. És l'hora negativa, de la qual sorgirà un món negatiu: El diable serà poeta, i desplegarà davant els ulls rejuvenits del màgic el darrer Dissabte, esplèndid de visió nocturna i palpitant d'humanitat, de carnació; o la revivalla triomfal del món helènic, ont assistirà, sota la forma de la vella Forkyes, al retorn d'Helena. Són les dues nits de Walpurgis. El *Faust*, epopeia de modernitat, revelarà al món aquest suprem escepticisme, característic de l'hora. Però'ls temps marxen. El Mefistòfil serà aviat el diable d'Heine, home de món, flor d'urbanitat, impecable de vestimenta. I quan un home genial, Nietzsche, concentració de raça germànica, per una revivalla del seu ancestral arianisme se reveli com l'Anti-Crist, l'era nova de la concepció diabòlica haurà començat definitivament.

Però, anem per parts. Després del diable gòthic, el diable romàntic. El seu pontífex du per nom Baudelaire...

*O toi, le plus savant et le plus beau des Anges,
Dieu trahi par le sort et privé de louanges,
O Satan, prends pitié de ma longue misère!*

Les *Lletanies de Satan* revelen el pinacle de l'era negativa, rematada naturalment en desesperació. L'home acut a Satan, no com a l'auxili d'un Déu bò, sinó com a la consolació d'un déu proscrit, condemnat a un infern paregut a l'infern dels miserables, és dir, com oració a un Déu de Mal, en plena consciencia de que és el Mal, com una poetisació de la blasfèmia, pregaria del qui implora un llamp sobre sí mateix. El prestigi de ciencia oculta, de taumaturgia negra, enclòs en el nom de Satan, se trasmetrà a l'afany de novetat poètica dels Huysmann, a l'amor d'ocultisme dels Jules Bois; mentres el diable metafòric d'Hugo, materia facil i tòpica pera antítesis, com en la pintura d'Ary Scheffer *La Temptació del Crist*, esdevindrà excusa de belles estilisations (a la manera de vells ornaments de capitells gòtics) en *La Temptation* de Flaubert i en la *Thais* de France.

Més l'hora de la total reivindicació arriba. I el seu poeta és Carducci. L'oda *A Satana* és ja pregaria positiva, al nou Déu de Bé. L'inversió dels valors morals és completa. El mal d'ahir és el bé d'avui; el bé d'ahir és el mal d'avui. Satan és el bé. Mentres Nietzsche, el pensador, ha parlat desde Tena, Carducci, el poeta, parla desde Bolonia, cada un sobre'l solar de les velles universitats. Un terratremol mou els venerables edificis. «Passa, oh pobles, Satanas el gran! Passa benèfic, sobre l'infre

—¿Sabs lo que 'm sembla, Què?... Que en lo d' anar poch á poch, els directors d' aquest tinglado van á desbancar á la tortuga.

nable carro del foc. És la rebelió, o' forza vindice de la ragione!»

L'era positiva comença en aquet Carducci, el vostre Carducci, el meu Carducci,—bon amic Rufz.

GABRIEL ALOMAR

¡FORA TORERAS!

Segons el Governador s' ha rebut una real ordre que priva en lo successiu que torejin las *senyoras*, per ser aixó un espectacle gens cultural y poch noble.

Las *señoritas toreras* están de dol, pobras noyas. ¿Cóm ho farán la *Reverte*, la *Sorianita* y la *Lola*? S' haurán de vendre 'l vestit á un drapayre y... ¡trista cosal haurán de posarse á fer de cambrera ó de minyona, veyentse en un gran embull per coure una olla de sopas, per cusí un senzill botó ó per manejar l' escombra.

Per altra part, el privar de que torejin las donas no crech que 's logri del tot; hi ha aquí ¡ay! cada *taurómaca*, qu' es capás de trastejar al marit ab tanta sombra, que ni 'l Govern hi pot res ni hi poden las reals ordres.

Senyor Governadó, apreti, apreti á n' aquestas donas,

ARTISTAS DE DEMÁ

JOAN FRÍGOLA PALAU

Violinista de 17 anys d' edat, deixeble dels mestres Crickboom y Ainaud, subvencionat per la Diputació provincial de Girona pera trasladarse á Bruselas á continuar els estudis ab el primer de dits mestres.

que si alló no es cultural, aixó no es... un' altra cosa.

J. STARAMSA

PRINCIPAL

Després de la brometa de la sicalíptica *Chelito* lluytant ab en Raku, que va valer dos plens fins á tapar á la Empresa, va venir el *match* tan discutit entre 'l célebre campió y el voluminós compatriota seu Akitaro Ono.

La lluyta va comensar bé, pero se li va desllorigar un peu á l' Ono... ó no sé qué li va passar, el fet es que la baralla japonesa va tenirse que suspendre en mitj de un escándol més gran que 'l *Parque*.

Está vist que ab aquesta mena d' espectacles tant artístichs, el nostre públich s' está posant á l' altura de las sabatillas de 'n Muley Haffid.

El senyor Tiberi Avila, que treballa ab tanta bona fé pera desterrar del nostre poble la festa nacional, podria apendre á no ficarse á redemptor si 's dediqués á estudiar encare que no més fos superficialment la psicologia dels espectadors del més seriós y més clássich dels nostres colisseus.

TÍVOLI

Res de importancia durant aquests darrers vuyt días. Segons cartells, la senmana corrent ja será altra cosa.

Pera ahir estava promés l' estreno de *Las Bribonas*, obra que ja ve assegurada.. com els formatjes de 'n Martignoli.

Y pera avuy divendres ens anuncian un' altra sarsuela d' empena, *Las Bandoleras*, precedida de un grandió exit á Madrit.

¿A Madrit, gran éxit?

¡Ay, ay, ay, ay!...

CONCERTS D' EUTERPE

Al Tívoli, com de costum, va celebrarse el diumenge el segon de la temporada.

Una mica més concorregut que l' anterior y ab quatre pessas de 'n Clavé en el programa—*algo es algo*—el públich recompensá ab merescuts aplausos la labor de la benemérita societat fundada pel insigne mestre.

Pero 'l *plat fort* de la festa sigué la presentació dels alumnes de la simpática y may prou alabada *Fundació Horaciana d' Ensenyansa*, que, baix la direcció del mestre Castells, executaren alguns números de gimnástica rítmica, desconeguda encare per gran part del públich.

L' auditori celebrá de debó l' ajust ab que 'ls tendres cantants realisaren la seva tasca, y no es aventurat afirmar que una segona presentació dels gentils *Horacians* sería molt ben rebuda pels concurrents á aquests concerts.

¡Ah!... El mestre Sadurní segueix empenyat en precipitar els temps d' algunas pessas.

Pitjor per ell... ¡Rividididididit!...

Pel diumenge 16 d' Agost s' anuncia el tercer concert.

Si la direcció té gust en combinar un bon programa, anunciantlo pels diaris ab la deguda antelació—cosa que avuy no fa—y *reforsantlo tot lo possible ab composicions de 'n Clavé* que, diguin lo que vulguin, ara y sempre ha de ser l' ánima d' aquestas festas populars, no hi faltará concurrencia.

BOSCH

Segueix recullint aplausos en gran la nova companyia d' ópera italiana, que s' enrobusteix sovint ab nous y celebrats artistes.

Desseguida d' haver obtingut un brillant succés la senyora Laveroni ab la popular *Africana*, vingué el gran triomf de la admirable Vergery ab *Cavalleria Rusticana*, que cantá per primera vegada, ratllant á l' altura del dit de Colón.

LAS ESTÁTUAS DEL PRINCIPAL 6 EL CONTAGI SICALÍPTICH

Clàssich 1.er - Vergonya!... Anatema!... En nom del veritable art, que surti d' aquí dintre aquesta donal
 Clàssich 2.^{on} - Molt ben dit!... Sí, senyor, que surti... que la veurém passar.

Els demés companys varen col·laborar molt discretament á la bona interpretació de las esmentadas partituras.

La orquesta, baix el puny acertat del mestre Baratta, va portarse com es de lley.

-Ahir, dijous, degué debutar la Srta. D.ª María Santa Cruz ab la *sentidíssima* «Bohemia».

A horas d' ara, donchs, ja tindré la nostra humil·dís-sima opinió en cartera.

UN TEATRO NOU

Ha sigut batejat ab el nom de *Teatro del Triunfo*.

El lloch d' emplaçament es á propòsit: allá al Portal Nou, tocant al Saló de Sant Joan, en una barriada orfa d' espectacles.

Está cridat, per poca sort que tingui, á donar una extraordinaria animació á aquell populós vehinat del districte de Sant Pere.

La sala es de bastanta cabuda, y ab tot y lo lleugera que resulta la construcció, es teatro capás pera 'l género á que de moment s' ha destinat.

La inauguració, salvant els contratemps que puguin haver sortit, estava anunciada pera demá ab el debut de una companyia de sarsuela.

El nou teatro 's titula *del Triunfo*...

¿Triomfará?...

No 's perdrá pas pels nostres desitjos.

L. L. L.

Cambi... á mitjas

-¿Y aixó, que has mudat d' ofici?

-¡Uy! Ja fa dos mesos llarchs.

-A fé m' extranya aquest cambi...

¿Tan poch te dava el pintar, per posarte á pescador?...

-Es molt senzill, ja veurás.

Vaig deixar l' art del pinzell perque no 'm tirava l' art...

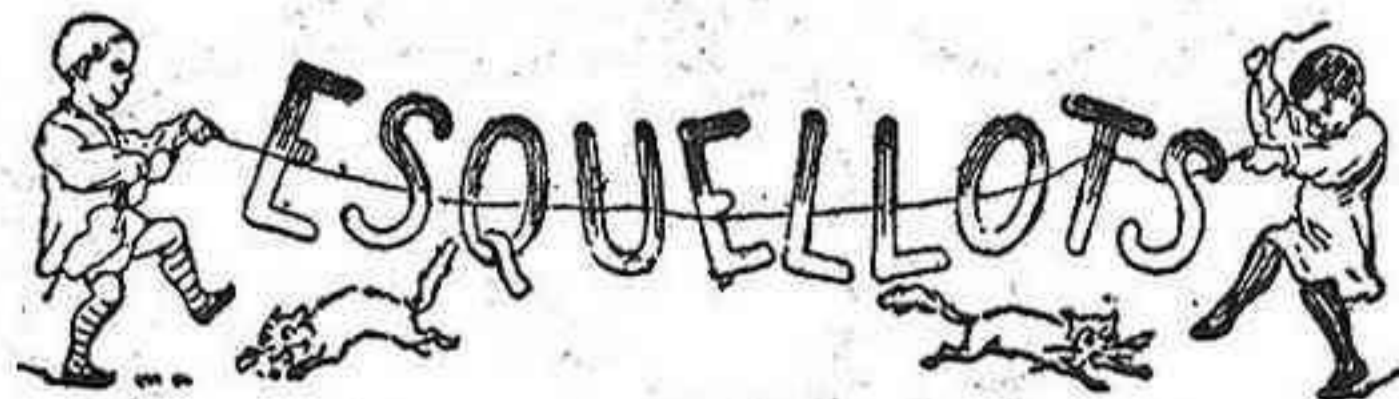
y sent tot d' art la qüestió,

ab el cambi ha resultat

que avuy si bé l' art no 'm tira,

jo soch el qui tiro l' art.

J. MORET DE GRACIA

Una gratíssima nova als llegidors.

L' eximi poeta-dibuixant y entranyable amich nostre D. Apeles Mestres, després de 15 anys de no haver pogut alternar ab la vida ciutadana, obligat á viure constantment retingut en son domicili, víctima de una empipado-

ra malaltia, acaba de llessarse al carrer de una manera sobtada y vertiginosa.

La primera sortida va efectuarla felisment un dels darrers díes de la passada senmana en l'automóvil de 'n Ramón Casas. Y felisment efectuá la segona, la tercera... y totas, perque, per fortuna, nostre home está restablert del tot.

¡Quina impressió degué experimentar al contemplar lo antich plé de recorts y lo modern plé de... novetat! Tan gran quasi com la que reberen els seus bons amichs al estrényerli la má en plena Rambla.

L' autor de *Poemas de Mar y Poemas de Terra* haurá trobat segurament en el brugit de la ciutat d' avuy quelcom inspirador de una magnífica obra pera escriure.

Esperém, donchs, el llibre, y entretant envihem al nostre amich la mes sincera y efusiva de las enhorabonas.

El popular senmanari *La Campana de Gracia* publicarà demá un número interessantíssim, en el qual cridarà segurament l' atenció un nou treball del diputat per Barcelona D. Emili Junoy, referent á la tan debatuda qüestió Rull.

En poch temps haurán passat per Barcelona tres caravanas de turistas alemanys; y encare que hi permaneixen generalment tan sols un día, poch ó molts diners deixan á la ciutat.

Entre 'ls que vingueren darrerament n' hi van haver que varen adquirir alguns objectes artístichs.

—Veyam si se m' endurán algun quadro dels meus— deya un pintor dolent, tot entussiasmat.

—Y cáli responía un del gremi. Els nostres quadros sense march no tenen cap valor... ¿y no veus qu' ells, els alemanys, ja se 'ls portan els *marks*!

Y una observació curiosa:

Molts d' aquests alemanys excursionistas duhen sombreros de palla de una forma molt semblant á la dels cascots nous de la guardia urbana; de modo que quan un foraster d' aquests s' aturava á parlar ab un urbano, ningú hauría endevinat, vistos de lluny per sobre la gentada, quin era el guardia catalá y quin era 'l turista alemany.

Si 'l senyor Puig y Alfonso s' hi hagués fixat, indubtablement hauría exclamat tot orgullós:

—Aixó vá bé... aixó vá bé... Que 'ns comensém á extranjerisar pel cap.

¿Vostés se figuravan que ab las festas conmemorativas del Bruch, la Exposició d' Igualada y la vinguda dels Infants per delegació del Rey els espanyols s' enterarían més ó menos de lo que va pasar pe 'ls encontorns de Montserrat al any vuyt?

Pues, no senyor. Tot ha resultat inútil. Aquí tenen al Alcalde de Saragossa que al felicitar al seu homónim de Bailén per l' acció del 19 de Juliol li diu:

«..... en cuyos campos quedaron **POR PRIMERA VEZ VENCIDOS EN ESPAÑA los conquistadores del mundo.**»

Es veu que 'l senyor Fleta encare no ha sentit parlar del Bruch, ó s' figura que el 19 de Juliol es avans que 'l 6 y el 14 de Juny.

No més te una disculpa en favor seu: lo de la Exposició Hispano-Francesa que 'l té en continuat traspals de xefis y *jolgorios*. Ab aquests antecedents,

Se compren que 'l senyor Fleta te 'l cap á la xaveneta.

De la Pobla de Segur ens va arribá la greu nova: el grandióscop descubrimient d' una *Fábrica de bombas*. Després ho van rebaixar y la bomba era una sola. Mirant y remirant més perdé importancia la cosa; ja no era un trasto infernal pera esbotzar las personas, era una pessa d' arám d' una nova torradora. S' aná enxiquint, enxiquint, de meló passá á taronja, y ara convensuts ja estém de que s' tracta d' una... *bola*.

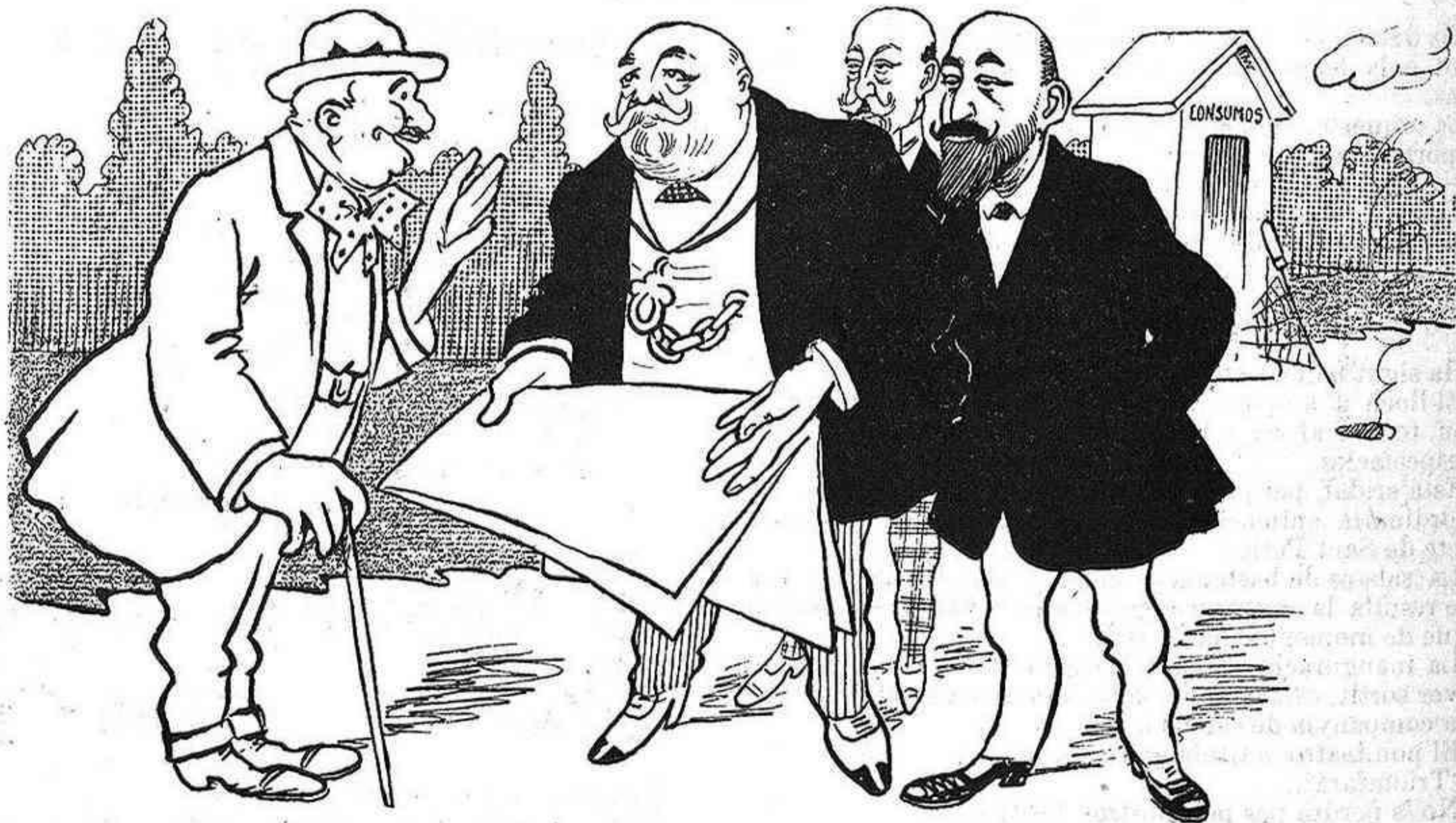
Ja deuen saberho.

Dintre de poch díes comensará la expendició de cédu-las personals, impost que desde aquest any será cobrat á Barcelona pel Excelentíssim Ajuntament.

Lo que potser no saben els lectors es que 'l lloch que pera 'l despaig de tan agradable contribució está habilitantse á la Casa Gran, es lo que fins ara havia servit d' estable dels caballs de la *russia*.

¿Será aixó una alusió á lo mansos que hem sigut al no veure que á cambi de la desgravació del ví se 'ns agravavan tantas cosas que la existencia ha acabat per ferse 'ns impossible?

INSISTINT

—Pero... ¿de debó va tan bé aixó dels Consums?

—¿Encare no n' está convensut?... Vei si hi ha cap diari que posi á la nostra gestió el més petit reparo.

CONSELL D' AMICH

—Créame, no vaya por el mundo con esa gabia... Podría imaginarse alguien que trata de hacer con ella una bomba...

—¿.....?

—Pues... cubriéndola con planchas de acero, llenando la menchadora de pólvora y metiendo dentro un verdúm de dinamita ..

A mí, per lo menos, al entrar en aquell local, sempre 'm semblará sentir olor de garrofas.

Perque ¡mirin que garrofa més estupenda que la de la desgravació!...

Se coneix que al *Liberal* del pleno éxito li van malament las cosas.

Aquest día va sortir tot enfadat, dihent que ja ha agotat la *dosis de paciencia* de que havia fet provisió.

Y adoptant un ayre que verdaderament feya feresa, anyadía:

«A ver quién habla más fuerte, más claro y mejor sin mover los labios.»

¡Cielos!... ¿Cóm diable deu volguer esplicarse d' aquí endavant el desesperat colega?

¿Ab els peus. com las bailarinas?

¿Aixó preguntan encare?

Pel Concurs científich que l' Academia del Cos Médico municipal acaba d' anunciar, se ha ofert un premi sobre aquest tema:

«Donadas las condiciones de Barcelona ¿quína classe d' arbres sería més convenient plantar?»

Ja ho dirém nosaltres.

Haurían de plantarse freixes.

Son els més á propósit pera ferne bonas varas.

Y com que á Casa la Ciutat se 'n necessitan tantas...

Escoltin ¿y del indult del Sr. Cullaré, cóm estém?

Dé tant en tant, com si 's tractés d' entretenir al interessat y ferlo passar ab rahóns, circula uns quants días per la premsa la noticia de que «prompte 's resoldrá favorablement aquest assumpto.»

Pero després torna á ferse el silenci, l' indult no vé y 'l director de *La Tribuna* ha de continuar aburrintse á Fransa sense que ningú 's recordi d' ell ni de la seva condena, considerada per la mateixa premsa de Madrid com «el caso más enorme de la ley de Jurisdicciones.»

¿No hi hauría manera de que aquest *prompte* quedarà favorablement resolt fos demá?

Pobre senyor Sanllehy!

Si 's descuyda 's mata, l' altre día.

Anava en cotxe per las Ramblas, quan un dels caballs va rrelliscar, arrossegant á l' altre, ab perill de tombar el vehícul, tan brusca va ser la sacudida.

Per fortuna la cosa no va passar de un petit accident.

Vés de quin modo D. Domingo, en un moment ocasional de arcalde ab dots ben efectivas va passá á arcalde... *accidental*.

En Cambó ha anat á la Vall d' Arán.

Cadascú es lliure d' anar allá ahont vol; fins aquí no hi ha res que dir.

Cert es que la Vall d' Arán es un punt geográfich bastant significatíu...

Pero, ab els que hi van, la crítica no s' hi fica.

Ara... ab els que 'n venen, ja es altra cosa.

Ara va de debó.

Per fi tindrà Barcelona un palau real, y el tindrà nou de trinca. Els que treballan el quiento al Ajuntament tractan d' emplantarlo al comensament de la Granvía A, entre 'l carrer Ample y la Plassa d' Antoni López.

El lloch, com poden observar, es bonich, agradable y espléndit.

Y, sobre tot, no pot ser més *encantador*...

¡Cóm que allí hi havia hagut els *Encants*!

Ara sí que podém dir, parodiant á un personatge de *Sebas al cap*:

Aquesta idea felissa
algún diné estalviaré
á n' aquell marqués que hi ha
allá á la Porta-ferrissa.

Ara sí que 'ns trobém en plena canícula.

Y com succeheix cada any, en aquesta época, á Barcelona no hi quedém més que 'ls quatre gats junyits al jou de la feyna quotidiana.

Ja tenía rahó en *Girona Pobre* quan deya, l' altre día, contemplant un cotxe atapahit de baguls y maletas que 's dirigía á l' estació:

—Qu' es ximple la gent!... Té, ara tothom cap á fora... ¿y total per qué?... Per anar á pendre ayguas!... Fos per anar á pendre... cafés!

No hi ha pas ningú més rumbós que la Pubilla.

L' Ajuntament ha acordat destinar cinch mil pessetas pera obsequiar als marins d' una esquadra inglesa que 'ns ha de venir á descobrir próximament.

¡Alsa, petita!... quí fos Valentí y Camp, aquestos días!... Mil duros que s' esfumarán en cotxes, xampany y altres articles de última necessitat.

Comentant aquesta noticia deya un cessant que viu del art del sabre:

—Realment, ab cinch mil pessetas se pot *atendre* á molts inglesos!

La Comissió d' Atracció de forasters no deu haverse adonat de una cosa que á n' aquéstels els ha de fer fugir á corre-cuyta.

En el punt més vistós de Barcelona, en el lloch ahont hi passa tothom, extrangers, forasters y vehins, y davant per davant d' aquella *mona de Pasqua* que l' arquitecto Falqués va dedicar al pobre Pitarra, hi veureu una fatxada qu' es un escandalós atentat al decoro, á la estética y á la higiene y llimpiesa de una ciutat com la de Barce-

lona, que té una Comissió d' Atracció de forasters y permet que sobre l'antiga é històrica fatxada del nostre Teatro Principal s'hi ostenti un lleterás bunyol, pesat, brut y carrincló, indigne, no de una ciutat com Barcelona, sino d'un poblet que no tingui cap noció d'art ni de bellesa.

Per la dignitat de Barcelona y fins per la sanitat de la mateixa, demaném que 'l senyor arcalde disposi que las brigadas municipals arrenquin aquella ignominia.

Un pretenció, que se las dona de tocar molt bé el piano, es presentat en una reunió.

—Tinch entés que vosté es un gran pianista,—exclama cumplimentosament la mestresa de la casa.

—Ja ho crech; sí, senyora;—respon el presumit virtuos.—Y vegi si dech ser bon professor, que ja fa molt temps que 'm dono llissóns á mi mateix.

NOTAS DE CASA

El Centre Nacionalista Republicá de la Barceloneta ha establert el seu domicili social al carrer de Sant Antoni, números 27 y 29.

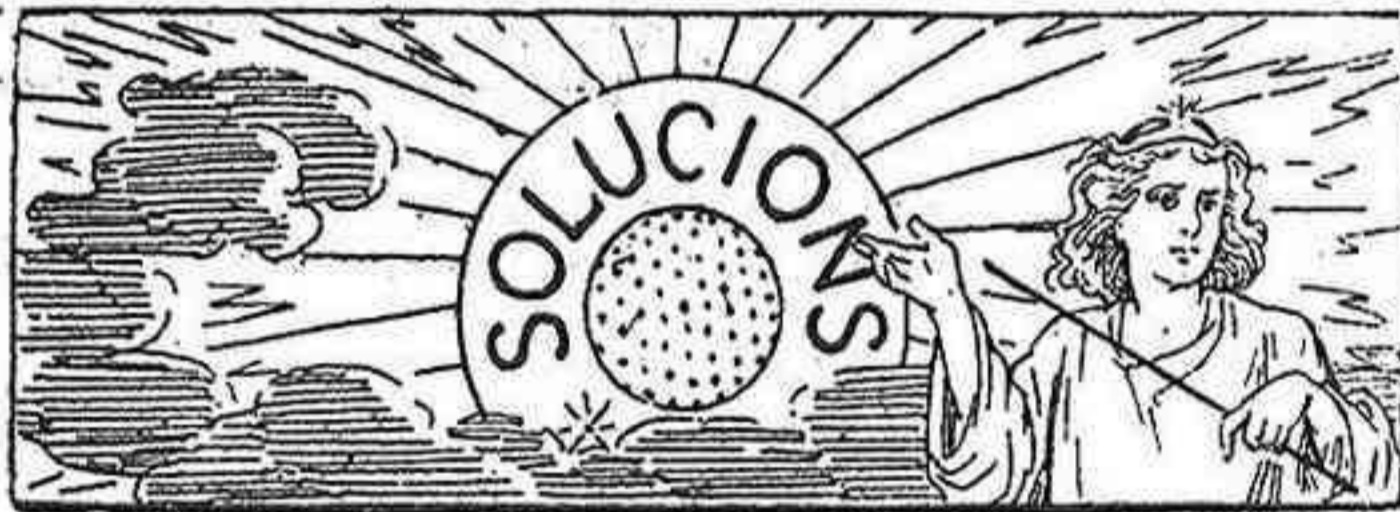
El vehinat de la plassa de Sant Joan, de Gracia, está fent grans preparatius pera celebrar dignament la **Festa major** d'aquella barriada. Pera la execució de las sardanas té ja contractada una reputadíssima cobla.

El president del **Casino España**, de Port-Bou, va tenir l'atenció, que coralment agrahim, de convidarnos á la **Festa major**, celebrada en aquella localitat els días 24 á 27 del corrent mes.

L'Orfeo **Nova Catalonia** ha quedat instalat al carrer de Cassador, número 4, reanasantse ab tal motiu las classes de solfeig, vocalisació y teoria musical.

Dilluns al «Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Industria» tingué lloch una reunió convocada per don Eduard Sagarra, al objecte de fer els treballs necessaris pera regalar una **bandera catalana** á la ciutat de Barcelona.

Hem rebut el programa, molt ben imprés per cert, de la **Festa major de Sabadell**, que comensant avuy, durará fins el día 8 del vinent Agost.

A LO INSERTAT EN EL ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA I.—*Con-si-de-ra-ció.*
- 2.ª ID. II.—*O-pi-no.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Baró, obra, roba.*
- 4.ª TARJETA.—*La Mare—Santiago Rusiñol.*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Benicarló.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Una llissó de solfeig.*

XARADA

—¡Hola, Juanet! ¿Tu per 'quí?
¿Qué tal xicot, cóm te trobas?
No t' havia vist de temps...
—Vaig detrás d' una xicota
que está aquí al carrer de *Tot*...
un ángel... A n' el cap porta
per més semblarho un *primera-*
dos; voltat ab una cinta
del bonich color de rosa,
adornantla son cabell
de fil *inversa-segona*;

no més li faltan *tercera*
prima-versa...

—¡Qué dius, home!

¿Encare 't cuidas d' aixó?
—No t' estranyis aixís, Toda;
si tu fossis al meu puesto,
creu, no ho deixerias corre...
¡Si ella llensa molt mes *tres-*
invers que no hi ha á Cardona
y n' es tanta la que llensa...
que fins jo la trobo dolsa!

Aquí l' estich esperant
que surti ja fa dos horas
per véurela com camina
ab sos peuhets de *paloma*
que hasta malaguanysats son
(fins el dirho 'm fa vergonya)
per trepitjá els empedrats
dels carrers de Barcelona;
els seus ulls!... ¡quina claror!
No 's compara ab la que dona
el gas de nostra ciutat...
creu, noy, que 'l deixa á las foscas.

Y, en fí, 't dich, per acabar,
perque veig que pressa portas
y no 't vull destorbar més,
qu' es una molt fina poma,
tant, que hasta 'm fa tornar *mico*...
al veure que n' es tan *mona*.

J. MORET DE GRACIA

MUDANSA

Si vols de la calor veuret *total*
procura *total* sempre
ben tranquil y no 't fixis ab cap dona
que ab el mirar ja creman;
de tot te tens de *tot* y sobretot
prentho tot á la fresca.

UN SUAT

SINONIMIA

El pare de la *Total*
qu' es un mariner molt bó
y que coneix la caló
com cap infelís mortal,
d'fu que 'l *tot* per no suar
més práctic y positíu
es... al comensar l' istíu
tirarse de cap á mar.

SAMASSILLA

TARJETA

D. E. LLOPART SOLÉ

CELRÁ

Ab aquestas lletras, degudament combinadas, formar el títul de un drama catalá.

MIQUEL SERRATS Y CAMPS

CONVERSA

—Hola, ¿ahónt vas tan mudada, Lola?
—A pendre banys.
—¿Que hi vas sola?
—No; ab la germana de la meva cunyada.
—Quina ¿la Pepa?
—No; la que jo mateix t' he dit.

J. MESTRES M.

GEROGLÍFICH

SI :
GO - GO
MAIG
part del cos

A

:

POLYGLOTA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

OS CENT CONÇEYLS
del CONÇEYL DE CENT escrits de má de
FRA FELIU PIU de SANCT GVIU canonie
de la SEU ab altres MAXIMES e VERITATS
que shi enclouhen e son en vers ♪ ♪ ♪

ACABA DE SORTIR

NOVISSIMA EDICIO

Se ven a Barcelona a can LHOPIS llibraire a la marca de
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, Rambla dels Ca-
putxins, sota l'Hostal del Orient, e per tot arreu, al preu
d'una pesseta.

EL HOGAR Y EL TRATO SOCIAL

ARTE DE EMBELLEGER LA VIDA

POR

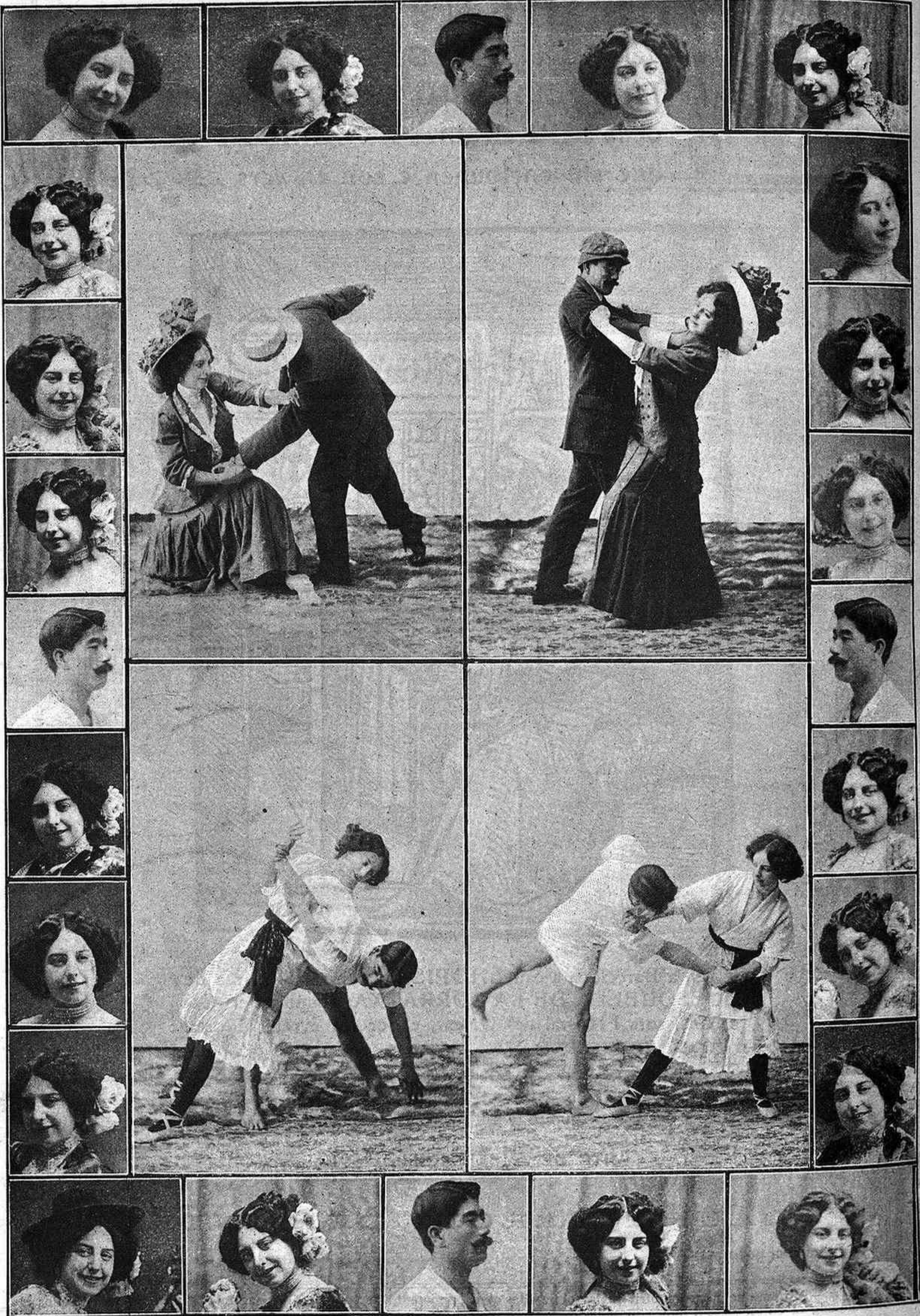
LAURA GARCÍA DE GINER

Precio: 4 pesetas

Encuadernación en tela, Ptas. 5

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuó ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

¡CÓM ESTÁ L' ART!

-La Chelito y en Rakú en un partit de jiu-jitsu.